

Tõstamaa Tuuled

Tõstamaa valla
ajaleht
Nr. 10(33)
oktoober
1998

Kõige kaunim...

Juba teist aastat korraldatakse vallas **heakorrakonkurssi**. Ajalehe maikuu numbris oli teadaanne, kus anti võimalus valla elanikel konkursile esitada kas enda või naabrite objekte. Tõstamaa valla elanikud, olgem aktiivsed (samasugune kord kehtib ka järgmisel aastal)!

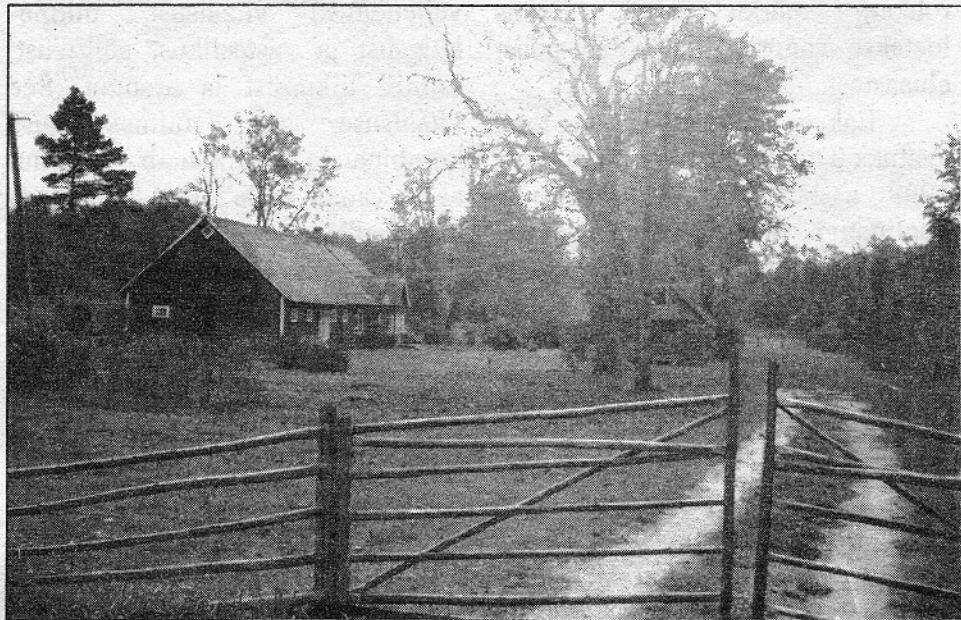
Enne valla päevi sõitiski grupp inimesi vallas ringi, et välja selgitada need kõige, kõige.... Kohati tekkis ka sellega raskusi, kuna ilusaid, korrastatuid kohti on õnneks vallas päris palju. Siiski jõuti üksmeelselt otsusele:

- kõige kaunim talu – **Pedaka talu**

- äramärkimist vajavad Kavarus Elsa ja Udo Ranna kodu ja Kärneri talu Lõuka külas

- kõige kaunim eramukrunt – **perekond Randmaa kodu**

- teiste seast paistis silma veel eelmisel aastal võitnud Villem ja Mirjam Jaansoo eramu



Katrini ja Ando Palginõmme suvekodu

- kõige kaunim suvekodu – **Katrin ja Ando Palginõmme suvekodu** Pärakülas

- kõige heakorrastatum asutus – ka eelmisel aastal sama tiitli saanud **Tõstamaa bensiinijaam**

- kõige kaunim ridaelamu – **Ringi 19.**

Heakorrakonkursi võitjatele anti vallamajas pidulikult üle vallavalitsuse aukiri ja rahaline preemia.



Perekond Randmaa kodu

Tõstamaa vallavolikogu korraline istung toimus 25. septembril 1998.a.

Päevakorras:

1. Vallavanema infominutid
2. Haldusõigusrikkumiste protokolli koostama ja õigusrikkumisi arutama volitatud ametiisikute kinnitamine.
3. Jaaguranna sadama munitsipaliseerimisest.
4. Vallavara haldamisest
5. OÜ Mets ja Tare taotlus detailplaneeringu alustamiseks.
6. Volmerite avalduse läbivaatamine.

Ühiskond igale eale

1999 – rahvusvaheline vanurite aasta

ÜRO on järgmise aasta kuulutanud rahvusvaheliseks eakate inimeste aastaks motoga "Ühiskond igale eale". Moto rõhutab, et ühiskonna arenguks on igas eas inimesed vajalikud. Eakate aasta peaks andma neile võimaluse endast rohkem märku anda. Eestis loetakse vanuriks alates 65.-ndast eluaastast.

Eakate inimeste aasta loeti avatuks 01.oktoobril ja kestab terve 1999 aasta, 01.-08.oktoober on kuulutatud üleriigiliseks vanurite nädalaks. Vanurite aasta ettevalmistamiseks ja üleriigiliste ürituste korraldamiseks on moodustatud kümneliikmeline

vanuripoliitika komisjon, kes on kokku seadnud kava üleriigilistest üritustest, mille kaudu teadvustada ühiskonnale eakamate inimeste elujõudu ning tahet kaasa rääkida probleemide lahendamisel. Välja on töötatud ka vanemate inimeste aasta logo. Kujundus sisaldab pöörlevaid kontsentrilisi jooni, mis väljendavad vitaalsust, mitmekülsust ja vastastikust sõltuvust, samuti liikumist ja arengut. See vitaalsuse ja mitmekülsuse kombinatsioon kuulutab nii "uut aega vanale eale" kui "vana iga uuel ajal".

Rahvusvahelist vanurite päeva tähistasid 1.oktoobril ka meie valla vanurid kohvikus Lucia, kus oli võimalus osaleda kõigil

eakail. Suur tänu peo korraldajale Aima Nurm ele. Vanurite nädala raames toimus 5.oktoobril Pärnu Endlas eakate taidlejate tänapäev, kuhu oli kutsutud ka meie valla 15-liikmeline "Vokiratta" kollektiiv. 8.oktoobril avati Eesti vanurite aasta Tallinna Linnahallis. Rahvapeol oli võimalus osaleda ka seitsmel Tõstamaa valla eakal. Vastav arv pileteid jagati Pärnu Maavalitsuse poolt.

Soovin oma valla vanuritele toredat ja sisukat eakate inimeste aastat ning et te vaatamata paljudele raskustele säilitaksite ikka positiivse eluhoiaku!

Enda Väli
sotsiaalnõunik

Vanurite päevast ja mitte ainult

Järgnev 1999.aasta on kuulutatud ülemaailmseks vanurite aastaks, mille deviisiks on "Ühiskond igale eale". Selle üritusega alustati juba käesoleval aastal – 1.okt.-8.okt. tähistatakse vanurite nädalat. Sel puhul on sobiv aeg ja koht veidi mõtiskleda vanade inimeste probleemide üle. Praeguses tarbimisühiskonnas on raske tähelepanu koida inimestel, kes on praeguseks juba oma töövoime ja ühiskonnaaktiivsuse minetanud. Kuidagi hingedriipiv on kuulda statistikat, et meid on liiga palju (ligi 1/3 elanikkonnast) ja meie ülalpidamiseks tuleb riigil liiga palju kulutada.

Ei tahaks kuidagi matros-sovlikult rinda paljaks kiskuda ja deklaleerida, et paljud meist alustasid kooliteed pasteldes, pehmeaanelised õpikud isa valmistatud vineerkohvriga käe otsas, tekist valmistatud mantlike pakkus tuulevarju sügisel-kevad, talvetuiskudele jäi ta kindlalt alla. Seesama põlvkond tassis raskete puust kanderaamidega ära sõjavaremed linnades, toitis lehma laudas kuuseokstega ja sai tasuks



Meie memmed ja Madis.

mõne kilo novembrikuus pekstud poolkasvanud teri, ehtas igas asulas ja linnas need praegu põlatud mõttelised lasnamäed ja õismäed (mis siiani edukalt leevendavad meie korteridefitsiiti). Kõike seda meenutades ei tahaks kuidagi pidada end tülikaks ülalpeetavaks. Seda enam, et rahalises väljenduses on ju pension äraelamiseks küllalt tagasihoidlik. Aga hea on see, et vanale inimesele

on peale materiaalse toetuse kerge rõõmu valmistada ka muul viisil: on see põgus sõbraimbus, ootamatu külaskäik, väike meespeaõis tähtpäeval, pehmete kätega lapse-lapse kallistus, poja sõbralik toetusmüks möödaminnes, kutse endiste kolleegide hulka pidupäevadel – seega lugematu hulk pisiasju, mis valmistavad rõõmu ja hingekosust ning annavad tubli moraalse lisa väikesele pensionile. (järg lk3)

Eakale inimesele on väga oluline, et teda pole unustatud.

Selle mõtte tõestuseks on paras aeg kirjutada 1.oktoobril toimunud vanurite päevale pühendatud üritusest kohvikus "Lucia". Üritus sai teoks sotsiaaltöötaja Enda Väli ja "Vokiratta" liikme Aima Nurme abiga. Tänu neile! Meid ootas väike kohvilaud ja vestlusring kohaliku noore arsti Madis Veskimägi osavõtul. Ta rääkis oma

täiendusreisist Rootsi ja sealse arsti vastukülaskäigust Tõstamaale.

Millegipärast jäid minu teadvuses teisele kohale puhtarstlikud küsimused, sest rohkem võlus mind noore arsti ääretult soosiv suhtumine oma maasse, rahvasse ja praegusesse töökohta Tõstamaal. Kordagi ei laskunud ta välismaise glamuuri põhjendamatu imetlemisele, seevastu oma maast ja tööst rääkides tõusis ta rind uhkusest lausa puheville (mis

temale omase tagasihoidlikkuse ja väljapeetuse tõttu oli üllatav). Selliste noorte inimeste entusiasm annab usku Eestimaa paremasse tulevikku. Eelkõige on põhjust tänulik olla Tõstamaa rahval. Noore arsti positiivsest ellusuhtumisest nakatatuna lahusime meigi parimate lootustega järgnevate päevade suhtes – Elame veel!

Evi Liiv

Kuidas saada pangast kasu?

Oskuslikult pangateenuseid kasutades saab vältida teenustasusid. Ühispanga kontot saab kasutada ka sidejaoskondades.

Kuidas pangateenuseid oskuslikumalt kasutada ja kulusid vähendada?

PANK SIDEJAOSKONNAS

Ühispanga klient saab oma kontot kasutada ka sidejaoskonnas. Sidejaoskonnas on pangatehinguid kasulik teha, sest siis ei pea linna pangakontorisso sõitma. Nii saab hoida kokku bussipileti tasu.

Sularaha väljavõtt

Ühispanga konto omanik saab sidejaoskonnas oma kontolt raha välja võtta.

Üle 1000 krooni välja võtmisel tuleb päev enne sidejaoskonnale sellest teatada. Sularaha välja võtmisel kontolt on teenustasu 5 krooni. Teenustasu ei sõltu välja võetava summa suurusest.

Sularaha sissemaks

Kõikidele Ühispanga kontodele saab teha sidejaoskondades sissemakseid. Sissemakse tegemisel on teenustasu 5 krooni.

Ülekanded

Ühispanga konto omanik saab sidejaoskonnas teha ülekandeid. Ülekannet saab sidejaoskonnas teha ka teistesse pankadesse.

Sidejaoskonnas ülekande tegemisel on teenustasu 0 krooni, kuid maksekorraldus võrdsustatakse pangasaalis teostatud maksekorraldusega. Arvelt võetakse automaatselt 5 krooni.

Telefonipank

Ülekannete tegemiseks ja kontoinfo saamiseks on kasulik vormistada telefonipank, kuna nii saab ülekandeid teha ja infot pärida täiesti tasuta ning panka või sidosse minemata.

Telefonipanga vormistamine on tasuta. Telefonipanka saab vormistada kõikides Pärnumaa sidejaoskondades.

TEHINGUD PANGAKONTORIS Maksude maksmine

Makse on võimalik maksta mitmeti. Kõige kulukam maksude tasumise viis on sularahas maksusaja kontole sissemakse tegemine. Sel juhul tuleb teenustasu maksta 15 krooni.

Tunduvalt soodsam on tasuda maksud otse oma kontolt saaja kontole. Juhul, kui oma kontol ei ole piisavalt raha, on teenustasu vältimiseks kasulik teha eelnevalt sularaha sissemakse oma kontole ja seejärel ülekanne makse saajale. Nii tuleb pangakliendil teenustasu maksta näiteks Ühispangas vaid 5 krooni.

Makse saab tasuda teenustasuta

Panga abil on makse võimalik tasuda ka teenustasuta. Teenustasu ei ole Ühispangas telefonipanga ja Internetipangaga tehtud ülekannete puhul.

Telefonipanka saab kasutada tasuta

Telefonipangaga ülekande tegemisel ei pea panka tulema, vaid saab helistada käepärasel telefonil. Telefonipanka saab kasutada ka

laupäeviti ja pühapäeviti ning peale tööpäeva lõppu.

Ka telefonipanga lepingu sõlmimine Ühispangas on tasuta. See annab võimaluse teha ülekandeid ja saada kontoinformatsiooni täiesti tasuta.

Tasuta Internetipank

Internetipanka saab kasutada Internetiga ühendatud arvutite abil ning ööpäev läbi.

Internetipangaga saab teha ülekandeid, püsimaalsekorraldusi ja väärtpaperitehinguid, samuti saab tellida kontoinformatsiooni

Ka Internetipanga lepingu saab sõlmida tasuta. Internetipangal ei ole hooldustasusid.

Korralised maksed püsikorralduse ja otsekorraldusega

Korraliste maksete tasumiseks on tark kasutada püsimaalsekorraldusi või otsekorraldusi.

Sel juhul ei pea klient ise makse tasumiseks enam panka tulema. Püsi- või otsekorralduse kasutamine aitab ära hoida võimaluse unustada makse tasumata.

Püsimaalsekorraldus sobib ühesuuruse summa tasumiseks

Püsimaalsekorraldusega saab tasuda ühe suurusega summasid kindla ajaintervalli järgi.

Püsikorraldus sobib näiteks SAT-TV maksude, maamaksu ja muude ühes suuruses maksude tasumiseks.

Püsikorraldus on soodne, sest lepingu sõlmimine maksab Ühispangas 10 krooni, kuid edaspidi toimuvad kõik ülekanded tasuta.

Otsekorraldusega saab tasuda erineva suurusega makseid

Otsekorraldusega on hea tasuda näiteks üürimakseid.

Hetkel on Pärnus võimalik otsekorraldusega makseid tasuda Ranna Elamule, Kesklinna Elamule ja Ülejõe Elamule.

Otsekorralduse lepingu sõlmimine maksab 10 krooni ning otsekorraldusega ülekanded on nagu püsikorralduse ülekandedki tasuta.

Sularaha välja võtmine kontolt

Sularaha on kasulik pangast välja võtta sularahaautomaadist.

Pangakontorist raha välja võttes tuleb maksta teenustasu 0,2% väljavõetavast summast. Sularahaautomaadist saab raha välja võtta aga teenustasuta.

Selleks tuleb pangakontoris vormistada VISA kaart. VISA kaardiga saab lisaks sularahaautomaatide kasutamisele maksta ka sularahata nendes kauplustes, kus on makseterminalid. Makseterminali olemasolu näitab VISA kaardi kleeps kaupluse uksele.

VISA Electron kaardi vormistamine maksab ühekordselt 30 krooni. Kaardil on hooldustasu 10 krooni kuus.

Sularahaautomaadist saab üldjuhul päeva jooksul välja võtta kuni

5000 krooni. Kaardi sularahalimiiti saab suurendada kuni 20 000 kroonini. Selleks tuleb tulla mõnda Ühispanga kontoris.

Ühispanga Väandra, Tootsi ja Pärnu-Jaagupi kontorites saab kuni 1000 krooni päevas välja võtta teenustasuta.

Soodsad hoiuseintressid

Tähtajalistele hoiustele makstav intress on tunduvalt kõrgem kui arvelduskontole makstav intress. Seetõttu on nendel inimestel, kes teavad, et nende kontol seisab üle 1000 krooni suurune summa rohkem kui kuu aega, kasulik vormistada tähtajalise hoiuse leping.

Alates 15. septembrist kehtivad Ühispangas uued, kõrgemad intressimäärad tähtajalistele hoiustele. Näiteks kuu aja pikkusele tähtajalisele hoiusele makstav intress on 8,5% aastas ning 1 aasta pikkusele hoiusele makstav intress 12% aastas. Kuna siin on toodud aastaintressid, siis selleks, et teada saada, kui suur on näiteks 1 kuu pikkusele hoiusele makstav intress, peab hoiustatava summa korrutama 8,5%-ga ning jagama 12-ga, poole aasta pikkuse hoiuse puhul tuleb aastaintress jagada kahega.

Mida pikemaajaline on tähtajaline hoius, seda suurem on hoiusele makstav intress. Üle 100 000

kroonise hoiuse puhul saab pangast küsida sooduskurssi.

Tähtajalise hoiuse saab avada tasuta, selleks tuleb tulla mõnda pangakontoris.

Intress igakuiselt

Kui tähtajalise hoiuse korral maksab pank intressi välja hoiuse lõppedes, siis kasutuskonto puhul on võimalik saada intressi igakuiselt hoiuse tähtaja jooksul.

Kasutuskontole makstav intress on pisut madalam kui tähtajalisele hoiusele makstav intress. Just seetõttu, et intress makstakse välja kohe.

Näiteks aastase kasutuskonto intress on 10,5%.

Kõrgema intressiga konto raha kogumiseks

Raha kogumiseks on samuti kasulik avada kõrgema intressiga konto kui tavaline arvelduskonto — kogumiskonto.

Kogumiskontole makstav intress on samuti pisut madalam kui tähtajalisele hoiusele makstav intress — näiteks 1 aastasele hoiusele makstakse intressi 9%.

Piret Hallik-Sass
Ärisuhete juht
EÜP Pärnu kontor

Mis on muutunud Hansapangas?

Seoses Hoiupanga ühinemisega Hansapangaga on pangas toimunud mitu muutust. Esiteks ei ole panga nimi enam Hoiupank vaid Hansapank ning Tõstamaal on nüüd Hansapanga Tõstamaa kontor. Peale nime muutuse on veel teisi muutusi. Kõige olulisemaks, mis puudutab otseselt kliente, on teenuste hinnad. Toon siinkohal ära kõige olulisemad muutused.

Sularaha väljavõtt

Endise Hoiupanga kontorite kliendid saavad raha välja võtta ükskõik millisest Hoiupanga kaubamärgiga kontoritest. Kui kliendil on magnetkaart hoiudokumendiks, siis saab ta peale kontori kasutada ka veel sularahaautomaate - nii Hoiupanga kui ka Hansapanga omi. Kui kasutate Ühispanga sularaha automaati, siis on teenustasu raha väljavõtmise eest 9

krooni. Teie paremaks teenindamiseks ja arusaamatuste vältimiseks oleks parem kui summad, mis ületavad 3000 krooni, telliksite kontorisse ette. Alates 10000-st kroonist, on sularaha väljavõtmisel kontori teenustasu 0,2%, st. kui võtate 10000 krooni ühe ööpäeva jooksul välja maksate teenustasu 20 krooni.

Sularaha sissemaks

Enda kontole raha sisse makstes ei pea klient teenustasu maksma. Kui aga tahate maksta sularaha sisse teise kliendi kontole, siis on teenustasu 15 krooni.

Ülekanded

Ülekandeid saab teha kas sularahas või oma kontolt. Kui teete ülekande sularahas, siis maksab ülekanne 15 krooni. Kui aga sooritate sama makse oma kontolt, on tasu 6 krooni. Samas saab aga teha makseid ka ilma

teenustasuta. Näiteks telefoni eest saab tasuda otsekorraldusega. Selleks tuleb pöörduda panga kontoris ning vormistada otsekorralduse leping. Siis sooritatakse makse teie eest tasuta.

Otsekorraldus

Otsekorraldust saab Hansapangas vormistada Eesti Telefoni või EMT kasuks. See tähendab seda, et kui kliendil on laekumisi kontole ning ta soovib vormistada telefoni kohta otsekorraldust, siis peaks ta pöörduma selle vormistamiseks pank. Peale korralduse vormistamist täidab pank makse kliendi eest vastavalt arvele.

Kellel tekkis küsimusi, soove ja arvamusi astuge läbi ja küsige.

Karin Väana
Hansapanga Tõstamaa
kontori teller.

Ei midagi erilist.

Ei erinenud see hommikki millegi poolest teistest. Panin kähku asjad kokku, tõmbasin seljaka selga, Viivi pidi mu poolt läbi tulema ja kolkis juba ukse taga. Saime Mariga tee peal kokku - tolle peika viskas meid Volvoga ära. Enamus klassist oli juba kohal, aga kuna aega oli veel küllalt, läksime Triinu ja teistega õue jalkat mängima. Kõik said päris hästi pihta, aga Õie vahel ei saanud. Siis algas keka. Mari oli jõe kihvti kasseti kaasa võtnud, panime selle saalis üürgama. Elli muidugi hilines, sest tal oli vaja kassipojad kaasa vedada. Aivar oli endale jälle mingi haiguse välja mõelnud ja Toomase tõendi peal seisis, et temaga pole ka kõik päris korras - mingi laiscus condites. Tegime mingit painutust nii, et näts jäi kurku kinni ja Reene ja Tiina tegid kukerpalli ja Mari tegi mingit veeret. Teised leidsid, et milleks neile seda vaja on. Estas sai luuletust kirjutada. Vabalt oleks saanud teise pealt maha teha, aga nad ei näidanud. Mates pidi peast arvutama, aga ainult Tiinal oli arvuti kaasas. Siis tuli lõpuks vahetund. Eve ja Karin nühkisid ahju



13. klass

ja lootsid, et keegi võtaks vedu. Eve oli saanud täna mitu märkust, aga talle oli see kama kaks, peaasi, et ta nägi hea välja ja poisid vaataksid, nii et kael kõveras. Kunstis joonistasime kaaslast ja Viivil tuli meelde, et tal on sünnia. Pakkus lutsukat, kommipaber lendas kus see ja teine. Milvi kohendas, jalad laua peal, sukki ja üldse, peale seda algas laulmine.

Piigad otsisid vahepeal suitsu, aga kõigil olid pakid tühjad. Niisiis, ei midagi erilist, nagu ikka õpilase igapäevaelu.

Kairi Kuur

Tõstamaa Keskkooli

13. klassi õpilane

2.10.1998

Õpetajate päev

Oli tõesti tänuväärne idee tähistada õpetajate päeva väljaspool koolimiljööd ning selleks sobis suurepäraselt hotell "Maria".

Kui meie umbes 50-liikmeline bussitais kohale jõudis, viidi meid kõigepealt hobuste ja ponidega tutvuma. Ahhetamistest ja ohhetamistest võis järeldada suurt huvi ja rahulolu. Kes julge oli ja enam-vähem selleks otstarbeks sobiliku riietusega, võis ka ise ratsutamist proovida. Õudsest mõnus oli Liivi etteaste, kes ei hoolinud seeliku kitsusest, vaid lõi jala uljalt üle hobuse selja ja oligi sadulas. Vahva! Pärast käisime tallides, paitasime üksteise võidu hobuseid ja kahetsesime, et meil polnud kellelgi midagi neile maiuseks pakkuda. Minule isiklikult oligi see ürituse osa kõige emotsionaalsem ja meelde jäävam. Jätsime hobuste hooldaja Siiriga hüvasti ja asusime 500m pikkusele "jalgsimatkale". "Matka" sihtpunktiks oli hotell Maria ise. Meid ootas õues perenaine, kes meile lahkelt

seletusi jagas ja õhutas meid hiljem kõike oma silmaga üle vaatama. Peab ütlema, et selle 5 aastaga

on see paikkond

tundmatuseeni muutunud võrreldes algusaastatega. Kõikjal püätud muru, lillepeenrad, ilupõõsad. Igal sammul on mõeldud võimalikule külastajale, keda võib maa-elu ja sellehõnguline eksotika. Tiik muskuspartidega, aed pärlikanadega, lambad, herefordid. Igal pool korralikud puidust piirdeaiad. Kliendil on kasutada nii tavaline kui ka suitsusaun koos tiiki hüppamise võimalusega jne.



Ikka vapralt sadulas.

Inimesed on tööd teinud ja edu neile edaspidiseks.

Lõunasöök serveeriti õdusas – ligi 100 aastat vanas rehetares, mille vanust rõhutas suur reheahi ja lae all tõelised parred. Isegi meil oli seal huvitav ja mõnus olla, mida siis veel rääkida urbaniseerunud välismaalastest. Oli tõesti huvitav ja tore päev. Oleme tänulikud korraldajatele.

Õpetaja – pensionär

Abituriendi arvamus Abiturienti arvamus Abiturienti arvamus Abiturienti arvamus

Mõtted peale arengukava tutvustust

28. sept. toimus Tõstamaa seltsimajas Pärnumaa arengukava tutvustamine. Kergelt puudutati iga eluvaldkonda, selle olevikku ja tulevikku. Konkreetsete lubadused lähiaastateks olid: lõpetada Munalaiu sadama ehitused, asfalteerida liiklustähtsaid teid (ka Vatlamäe tee), organiseerida prügi töötlus ja äravedu, arutada tuuleenergiaalset töötavate elektrijaamade rajamist Kastnasse ja Munalaiu sadama ümbrusesse. Vallal soovitati rohkem tähelepanu pöörata metsanduse, kalanduse ja turisminduse arendamisele. Vallaelanike poolt esitati probleemsete küsimustena keskkooli allesjäämine, telefoniside ja joogivee maitse parandamine, kanalisatsiooni laiendamine.

Elav arutelu toimus piimatööstuse ümber. Näiteks tehti ettepanek meierei toodang spetsialiseerida - miks mitte tooted kaalujälgijatele? (Eeskujuks Vormsi oma juustuga.) Olen täiesti selle poolt, et leida mingi kindel nišš, mida teised piimatööstuses veel täitnud pole. Arvan ka, et meierei peaks kuuluma piimatootjaile, sellisel juhul saaks ta ka töötleja kasumi endale. Muud osa

põllumajandusest ei puudutatudki. Siiski leian, et seda tuleks teha. Arvestades valla pikka rannajoont võiks siin kasvatada lambaid. Nad hoiaksid rannaniidud korras ning neilt saadud villa ja nahka saaks kasutada käsitöötoodeteks. Lambalihagi on rohkem hinda tõusnud oma vähese rasvasisalduse tõttu. Maakonnajuhtide ettepanekut rohkem metsandusega tegelda, ma ei poolda, arvan, et metsa on juba niigi küllalt maha võetud. Ma ei soovi, et me lõpetaks nagu Kesk-Euroopa riigid, kus mets peaaegu puudub. Ka kalapüügi suurendamist ei suuda ma ette kujutada, kala lihtsalt pole, eriti väärtuslikumat. Ainukeseks mõistlikuks ettepanekuks pean turismi. Meie kaunis loodus, rand ja järvemuda tooks kohale palju turiste, terviseparandajaid. Kooli staadion on väga heal tasemel, rääkimata pesemis- ja söömisvõimalustest. Perspektiivikaks alaks on kalandusturism. Meie saaks seda edukalt arendada järvedel ja ka jões. Kiiremas korras tuleks lõpetada mõisahoonete restaureerimine ja ehitamine. Seda saaks kasutada loengute korraldamiseks. Keskustest kaugele loengut pidama meelitaks

võimalus samal ajal puhata, viibida looduses, sportida või end taastusravilas turgutada. Kõige selle toimimiseks on vaja ka majutusvõimalust, mis Tõstamaal praegu kahjuks täielikult puudub. Tutvustamaks ja meelitamaks inimesi Tõstamaale tuleks koostada reklaambuklett - kaunid kohad, sportimisvõimalused, traditsioonilised üritused, kõik mida meil pakkuda on. See teave tuleks jaotada infopunktidest, pakkuda loenguid korraldavatesse firmadesse, turismikorraldajatele jne. Initsiatiivi ja äriettevõtluse tõstmiseks teen vallale ettepaneku korraldada auhinnaline konkurss - parima perspektiiviga elluviidud äriidee juht saaks väärtusliku preemia. Tähelepanu osaliseks peaks saama ka üksikud organiseerijad. Meie vallas leidub ärsaid inimesi. Tuleb lihtsalt tõuge anda, võib-olla veidi kätest tirida, kuid liikuma lõpuks siiski saadakse.

Tea Vallimäe

Tõstamaa Keskkooli 12. klassi
abiturient

Oktoobrikuu – viinakuu

Selge see, et inimene võib juua, tappa, varastada, kuid igal asjal on ka tagajärjed. Oleme jõudnud oma ühiskonnaga niikaugele, et joomine on asi, mis teeb mind popiks ja kes õlut ei joo, on lihtsalt imelik. Joomine on mood noorte seas. Vanematel inimestel aga on kujunenud see haiguseks.

Tihti juuakse seltskonna mõttes ja see ei loegi, kas jook meeldib või ei, kuid minu kodukohas on asi päris hull. Selleks, et ka seal mitteelav inimene sellest aru saaks, toon kolm näidet. Terve suvi oli Tõhelas paljudel noortel kombeks õhtuti koguneda vana rahvamaja juurde, panna mängima automakk ja võtta pagasnikust välja kast õlut, viskit või midagi muud - sõltuvalt rahalisest seisust. Pudel "Saku Originaali" näpuvahel oli siis trend ja on seda praegugi. Kui sul oli õlut, oli sul ka raha, oli sul ka sõpru ja kui juba sõpru oli, siis polnud pidu kaugel.

Kõigil oli tore ja lõbus, ning algus alkohoolikuks saamiseks oli kah tehtud!

Järgmisena tahaksin kirjeldada Tõhela poe juures päevast päeva korduvat vaatepilti: On varajane hommik, ainult puud sahisevad tuules. Kuid u. kella kaheteistkümnene paiku ilmuvad esimesed inimesed - valdavalt paarikümneaastased traktoristid. Võiks arvata, et nad lähevad lõunaks toitu ostma, kuid esmamulje on petlik. Mehed jätavad oma dokumentideta traktorid välja põrisema ja astuvad poodi ning tellivad paar õlut ja teeklaasi viina. See juuakse kõik poe ees pingil ja märjukese lõppedes minnakse uue järelle. Vahel, kui meelde tuleb, tehakse tööd kah ja sedagi enamasti selleks, et viina jaoks raha saada. Nii võibki päevast päeva näha poe ees ühtesid ja samu joodikuid, kes ise ei teagi, et seda pagana viinaviga saab ka ravida.

Hea näide ja isegi tüüpiline oleks külaelanik X, keda tuntakse rohkem ehk Y-ki nime all. Tavaliselt joob ta poes võlgu ja pensionipäeva saabudes viib kogu raha poodi võlgade katteks ning käretab kah veel: "Ja siis anna mulle üks pudel viina võla piale!" See võiks tunduda koomiline, kuid tegelikult on see kurb. Ta on vana mees, kusagil on tal lapsed ja ehk lapselapsedki...

Ma ei hakka kirjutama sellest, kui palju töid tegemata jääb, mitu korda traktoritega kraavi on sõidetud ega sellest, kus perekondades lastelegi viina pakutakse. Selge on aga see, et sageli "kaob" midagi müüdavat ärasageli teatakse, kes võttis, kui palju raha selle eest sai ning sedagi, kellele välja tehti - kuid tõestada on seda väga raske. Sageli ei otsita süüdlast politsei abiga, sest kõik tunnevad kõiki ja on üksteise sugulased. (järg lk7)

Neist inimestest on kahju, sest nad ei püüagi sellest kõigest välja tulla. Neile meeldib juua ja õhtul koju tuikuda. Neile meeldib olla joodik. Nad ei tunnegi teistsugust elu, kus on oluline hoopis muu kui viin.

Õeldakse, et oma saatus on meie endi kätes. Pole mõtet tõsta nende kätega viinapitsi, käsi tuleks kasutada tööks. Ilmas ei ole parandamatut, kõigest annab välja rabelda, ka alkoholismist- peab ainult väga-väga tahtma.

Tõhela inimesed ei tea vist midagi AA- klubist, kuhu kuuluvad paljud alkoholiprobleemiga inimesed. Pole tähtis, kas sa oled koduperenaine,

poliitik, traktorist või ärimees- seal on kõik võrdsed, sest kõigil on üks haigus, mis ühendab neid. Siiski algab kõik endale teadustamisest, et oled joodik ja sõltlane, enne ei muutu midagi. AA- klubisse minnakse ju koos tugiisikuga, kes valvab, et sa ei jooks, sest ükskõik millest võõrutamine on väga raske protsess.

Ma ei tea, milles on probleem. On see teadmatuses, hoolimatuses või milleski muus. Neile inimestele on joomine aga harjumus ja harjumusel on tohutu jõud. Midagi tuleks ette võtta, kuid mida? Isegi ajalehest võib lugeda alkoholireklaame, kus võib võita kõike alates T-särgist ja

lõpetades autoga. Reklaamide hüüdlauseidki on väljakutsuvad:” Sake pole mehe jook” jne.

Mina ei näe probleemile lahendust muudmoodi, kui ainult mingi karskusseltsi loomisega Tõhelas. Kahjuks olen ainult hüüdja häääl kõrbes, mis jääb varsti kähedaks. Jääb ainult loota, et Tõhelas sünnib uus Jakobson, kes hakkab karskust propageerima. Aga seni, kuni seda juhtunud pole, tuleb poodi minnes kuulata maakeeli öelduna “lakku täis” meeste roppe laule ja muid nilbusi, millega nad igat mõõdujat kostitavad.

Evelin Nõmmik

ARSTIABIST MUJAL JA MEIL

MÖTISKLUS PEREARSTINDUSEST

Arstiamet on juba iidsetest aegadest saadik ellu kutsutud ikka sellepärast, et aidata abivajajat. Arstiteadus on arenenud viimase 100-150 a. jooksul väga. Paljud haigused, mis tundusid 200-300 aasta eest müstilisena, mille teket seletati kurjade vaimude, jumala viha ja äranõudmisega, on tänapäevaste teadmiste alusel mõistetavad ja ravitavad. Haige jaoks oli tollal lähem tark, teadnamees, nõid, hiljem ka koolitatud arst selleks esimeseks ja sageli ka viimaseks etapiks kelle juures abiotsimine algas ja lõppes.

Arstiteaduse arengut läbi sajandite võib võrrelda puuga, millel on jäme hargnev tüvi ja lopsakas võra. Meditsiini üks peamisest valdkondadest: teraapia ehk ravimine rohtudega on välja kasvanud keskaegsest saunameeste tsunftist, kirurgia aga habemeajajate omast. Viimase sajandi iga kümnekonna aasta jooksul lisandub sellele puule mõni peenem oks ja senised oksad aina hargnevad. Abivajaja omapäi turnimine sellel puul võib lõppeda päris kurvalt – kas ta kukub lihtsalt alla ja saab nõnda viga või murdub mõni oks ehk teisisõnu kannatab kitsa eriala tase.

Nõukogudeaegsele meditsiinile oli omane kõrge spetsialiseerituse tase. Kõrva-haigustega tegeles kõrvaarst, olgu siis probleemiks kõrvavaik, keskkõrvapõletik, sinna sekka kadusid üksikud tõsisemaid eriuurimisvõtteid vajavad haigused. Sarnaseid näiteid võib tuua paljude erialade kohta, olgu selleks siis naha-, närvi- või liigesehaigused. Eeltoodud puunäitel oli iga selle peenem oks lookas sinna klammerdunud haigetest. Ei saanud toimuda liigse koormuse tõttu normaalset eriala arengut, patsiendid liikusid sellel meditsiini puul niiõelda oksalt oksale hüpates.

Meditsiini areng on teiselt poolt endaga kaasa toonud ühe eriala, mida Eestis nimetame perearstinduseks. Perearstindus on arenenud erialaks, mille eesmärgiks on tagada järjepidev hea esmatasandi arstiabi – teadmiste, võimaluste ja tahtmise korral on võimalik aidata 80-90 % abivajajaist. Vajaduse tekkimisel oskab perearst patsiendi suunata kõige otsemat teed mööda vastava eriala õige arsti juurde. Meditsiinisüsteemi sisenedes on ju lihtsam kasutada üht laia ust kui paljusid väikesi. Ka siinkohal on puunäide sobiv- mida tugevam ja

jämedam on tüvi seda kindlamalt püsib ka võra.

Perearsti töö on nauditav päris mitmel põhjusel. Saab otsida seoseid patsiendi kaebuste, haiguste, eluviisi ja elukeskkonna vahel, järjepidevalt saab jälgida patsiendi meditsiinilist elulugu, kuhu iga elatud aasta lisab mõned read. Perearsti silmis on patsient tervik, kes ei piirne vaid mao või neeruga. Tulemusrikka töö eelduseks on hea koostöö patsiendi, perearsti ja kitsa eriala spetsialisti vahel.

Meditsiini on kollektiivne looming, seda üksi ei saa kuidagi teha, nii võib see muutuda isegi ohtlikuks. Arst olla tähendab eluaegset õppimist, pidevat praktiseerimist ja enese “tuulutamist” kolleegidega läbikäimisel.

Hiljuti sain rikkamaks mitme haruldase kogemuse võrra. Oli võimalus ise viibida külas nädala jooksul kolleegil Rootsisis ja olla ise võõrustajaks Tõstamaal.

Meie Eesti riik on avatud! Olen selles ise nüüd päris veendunud. Mõnus tunne on suhelda kolleegiga kui võrdne võrdsega, arutada pikki tunde meditsiini probleeme, tutvuda teise maa kogemuste ja õppetundidega, tutvustades omalt poolt meie kogemusi ja õppetunde. Püüdleme ju kõik ideaalile. (järg lk8)

Järgnevalt katsun anda põgusa ülevaate kontaktide arengust ja senisest koostööst.

UUDISTAMINE

Tänaseks veidi rohkem kui aasta eest, septembris 1997. a. külastas Tõstamaa valla seltskond, nende seas ka allakirjutanu Skinnskattebergi kommuuni Västmanlandis, Rootsimaal (vt. ka "Tõstamaa Tuuled" september 1997, Toomas Mitt). Sealsed võõrustajad tutvustasid suure külalislahkusega oma valla (kommuuni) vaatamisväärsusi, koole, hooldekoduseid, jäätmemajandust, muuseumi ja looduskauneid kohti. Võtsin isikliku julguseraasu kokku ja soovisin näha ka Skinnskattebergi Perearstikeskust. Kohe peeti vastavad telefonikõned ja järgmisel päeval olingi oodatud külaline perearstikeskuses. Samas toimuski esimene kohtumine dr. Lars Urban Lindströmiga. Olin meeldivalt üllatunud soojast vastuvõtust, millele järgnes mõnetunnine vestlus arstiabi korraldusest, diagnoosimis- ning ravivõimalustest ja patsientidest. Ka järgmisel, lahkumispäeval leidis aset samalaadne kohtumine. Enne lõplikku lahkumist sõendasin arendada tillukest mõtteidu ka edasiste kohtumiste suhtes.

ROOTSLASED TÕSTAMAAL

Käesoleva aasta märtsis külastasid meie valda seltskond Skinnskattebergi kommuunist: vallavanem, raamatupidaja, koolidirektor, poliitik, kultuuri eestvedaja ja üllatusena ka dr. Lars Urban Lindström. Tutvustasime oma valda kõigist külgedest, kaasaarvatud Tervisekeskust. Külalistega edasisi plaane arutades meenus sügisene omavaheline Tervisekeskuste vaheline koostöö plaan, sedapuhku täiesti reaalsena ja juba lähitulevikus.

NÄDAL ROOTSIS

Reis leidis aset 07.-13.06.1998. Laevaga Stockholmi ja sealt edasi Skinnskattebergi kommuuni. Skinnskattebergi kommuunis on elanikke veidi üle 5000. Inimesed tegelevad põllumajanduse, metsanduse, puidutöötlemise, puhkemajanduse, haridus- ja sotsiaaltööga.



Skinnskattebergi perearstikeskuse lävel.

Probleemiks on elanikkonna vananemine ja noorte lahkumine linnadesse, eeskätt Stockholmi.

Skinnskattebergi Tervisekeskuses ehk Familjeläkarenhetenis töötab pidevalt 3 arsti ja 7-8 õde. Töötajaid on kokku 15-16. Tavaliselt viibib praktikal ka mõni noor arst või õde. Tervisekeskusega samas hoonekompleksis asub ka taastusravikeskus, apteek, hambaravi, haigekassa ja tööbüroo. Tervisekeskust külastab päevas 80-120 patsienti, arsti juurde jõuavad neist umbes 2/3. Ülejäänud pöörduvad analüüside tegemiseks,

või lihtsalt nõu küsimiseks õe poole.

Västmanlandis ehk maakonnas, kus asub Skinnskattebergi kommuun, on kasutusel arstinimistute süsteem, meditsiinasutuse rahalised võimalused sõltuvad seega registreerunud patsientide hulgast. Tervishoiukorraldajaks kommuunis on maakonnaavalitsus, sinna läheb aruandlus kulutuste ja vajaduste kohta, sealt tuleb ka raha. Tegemist on seega riikliku tervishoiuasutusega.

Arsti vastuvõtt on tasuline, makstes 100 SEK, õe poole pöördumine aga 60 SEK. Päeva esimestel tundidel võetakse vastu hommikul registreerunud ägedaid haigeid, järgnevalt aga eelregistreerunud kroonilisi haigeid. Järjekord võib sellistel puhkudel ulatuda kuni 1-e harvem 2-e nädalani.

Sellistel puhkudel patsient plaanib mõni

nädal või kuu kestnud terviseprobleemiga arsti poole pöörduda, koos registraatoriga leitakse selleks sobiv aeg. Tervisekeskuse ruumid paistavad silma avaruse, rõõmsatooniliste värvide ja käepärasusega. Peauksed on iseavanevad, koridorid ja kabinettide uksed on laiad, nii on võimalik ka ratastooliga igale poole pääseda. Igal arstil on kasutada kabinet, kus tehakse peamiselt kirjatööd, haige läbivaatamine toimub kõrvalruumis. Omaette kabinet on EKG jaoks ja nina-kõrva-kurgu uurimiseks, on kasutada kõrva- ja silma-mikroskoop. (järg lk9)

Omaette kabinet on ka ämmaemandal, diabeediõel ja sekretäril. Laboratoorsetest analüüsides kasutatakse settereaktsiooni, hemoglobiini, veresuhkrumääramist, uriini analüüsi põletiku suhtes ja CRV-d. Veenivere analüüsid saadetakse suuremasse laborisse. Laborivastused on valmis tavaliselt järgmiseks päevaks. Lähem röntgenikabinet asub Skinnskattebergist u.25 km. kaugusel. Koduvisiidid on haruldased - patsiendid hindavad arsti aega, ka on nad teadlikud parematest uurimisvõimalustest perearstikeskuses, koduvisiidid on ka kallimad. Patsientide kohta info talletamine, paberite ja retseptide kirjutamine käib arvuti abil. Arsti paberimajandus näib hulga keerukam kui meil, paljusid toimetamisi vaatasin õlakehitusega.

Tervisekeskuse tööpäev algab kl.7.45 hommikuse kogunemisega. Juuakse tass kohvi ja vesteldakse eeloleva päeva plaanidest ka huvitavamatest patsientidest. Kell 8.00-9.00 toimub arstidel telefoni vastuvõtt. Sellel ajavahemikul võivad patsiendid oma arstilt nõu küsida mitmete murede kohta. Sageli sellest piisab, ilma et patsient oleks pidanud tulema vastuvõtule. Kell 9.00 algab haigete vastuvõtt, mis kestab olenevalt päevast kella 15-17.30. Sellesse ajavahemikku mahub tunnine lõunavahe ja 2-3 kohvipausi. Vastuvõtu ajal on telefon kabinetis välja lülitatud.

Töövälisel ajal arsti poole ei pöördata, arsti kodune telefon on salastatud. Koos naabervalla perearstidega on organiseeritud valve töövälisel ajal pöördumiste lahendamiseks. Kui patsient vajab hospitaliseerimist, tellitakse takso, mille kulud katab patsient ise (u.1000 SEK). Loomulikult tagab erakorralise arstiabi kiirabi, mis saabub vajadusel 20-30 minuti jooksul.

Ajakulu patsiendi kohta on erinev 5-25 minutini. Arstlik läbivaatus on tavaliselt põhjalik, näiteks rutiinsena kontrollitakse naispatsientidel ka rinnanäärmeid, kuigi pöördumise põhjuseks võis olla kõrvavalu. Peale vastuvõttu seletab öde vajadusel patsiendile tema haigusega seonduva üle, enam levinud on see diabeetikutel, astmaatikutel ja kõrgvererõhuhaigetel. Patsiendi saabumine ja lahkumine käib sõbraliku naeratuse ja pika käepigistuse saatel.

Haigused, mida selle nädala jooksul kohtasin, on sarnased ka meie igapäevase tööga - kõrge vererõhk, ägedad hingamisteede infektsioonid, liigeskaebused, südamerütmihäired ja puudulikkus, haiguslik kurvameelsus jpm. Üllatavana tundus näiteks kõrge vererõhu ravi korraldus, rohud on samad mis meil, kuid retsept antakse tavaliselt aastaks. Meie patsient teatavasti sibli iga kahe kuu tagant käia arsti ja apteegi vahet. Patsient tarvitab arsti poolt määratud ravimeid iseseisvalt, vajadusel pöördub öde poole kontrolliks. Rootsis puudub ulatuslik ravimite soodustingimustel saamise kord, ravimid on kallid ja see on nii mõnelegi probleemiks.

Teisipäeval on ämmaemanda vastuvõtt, kuhu pöörduvad peamiselt rasedad. Huvitav on märkida, et samal päeval toodi tervisekeskusesse alanud sünnitus-tegevusega noor daam, kes tõi tunni pärast ilmale tubli poisslapse. Midagi sellist ei ole juhtunud selle maja 24 tööaasta jooksul.

Vabal ajal korraldas minu võõrustaja elamuslikke matku ümbritsevasse loodusesse, liikumisvahendiks isiklikud jalad, tandemjalgratas, auto või kanuu. Ajalooliselt on aastatuhandeid Rootsi selles piirkonnas tegeldud raua ja vasesulatusega. Tooraine

pärineb samast maas leiduvast "punasest mullast". Sellest valmistatakse ka meil tuntud rootsi värvi. Viimane rauasulatustehas suleti 1959 a. Huvilistele on kõik need kohad avatud vaatamiseks, moodustades tervikliku "ecomuseumi".

Skinnskättebergi kommuun Rootsimaal on tuntud oma igasuviste koorifestivalidega. Juhuslikult algaski järjekordne üritus Rootsimaalt lahkumise eelõhtul. Festivalil esines ka Tartu Ülikooli Kammerkoor, kes pälvis pealtvaatajate suure tunnustuse. See oli imeline tunne.

Nädal Rootsimaal möödus kiiresti. Sellesse mahtus palju huvitavaid kohtumisi erinevate alade inimestega, ja tutvumine looduslike vaatamisväärsustega.

Enne lahkumist vestlesime kolleegiga ka tulevikuplaanidest. Vastuvisiiti plaanisime sügiseks.

NÄDAL TÕSTAMAAL

Suvekuud möödusid kiiresti ja saabus septembri algus, plaanitud nädal dr. Lars-Urban Lindströmi vastukülastuseks. See toimus 6.09-13.09.98.

Tagantjärgi võib meenutada seda kui täiesti kordaläinut. Algas see saabumise päeval Tallinna vanalinna, muuseumide ja Rocca al Mare vabaõhumuuseumi tutvustamisega.

Jõudes pühapäeva õhtul Tõstamaale, jäin ärevuse, mure ja uudishimuga ootama uut tööndalat. Dr.Lindström on minust 20 a. vanem, omades sedavõrd rohkem ka kogemusi. Arusaadav on minu pabistamine, mõeldes eelolevale nädalale, tundusin endale koolipõsinam, kellel on jäänud õppimata. Kartsin saada kriitiliste märkuste ja monoloogide osaliseks, selle asemel arutasime tõsimeeli patsientide kaebusi, arstlikku leidu, uuringute tulemusi ja plaanisime ravi ja edasist käsitlust. (järg lk10)



Merereis Manijale.

Loomulikult ei mõelnud me kõiges samamoodi, põhjuseks olid erinevad terapeutilised traditsioonid, kolleegile tundmatud ravimid ja meie tervishoiusüsteemi korraldus. Siiski tundsin ennast märksa kindlamana, kui patsient lahkus kabinetist. Ikkagi mitu pead. Kolleegile jättis sügava mulje meie kiired uurimisvõimalused, laboratoorsed analüüsid, röntgenikabinet ja sujuv koostöö assistent Eve Kääriga. Vajadusel tehtud laboratoorsed analüüsid, patsient sisenes kabinetti juba valmis vastusega. Arstliku otsuse langetamine käis nõnda märksa libedamalt. Kolleeg avaldas Evele suurt tunnustust, lubades saata oma õed tema juurde õppima.

Rõõm oli kolleegile tutvustada ka meie taastusravi keskust ja värskelkoolitatud füsioterapeuti,

Rita Algepeust. Tänapäevaste seisukohtade järgi omistatakse kompleksele taastusravile patsiendi aktiivsel osalusel üha suuremat tähtsust. Tore on teadmine, et võime pakkuda meie patsientidele terviklikku ambulatoorset ravi.

Iga päev käis vastuvõtul nii mõnigi arstlikus mõttes huvitav patsient, meenuvad mitmed probleemid südametega, traumad, ja pisioperatsioon. Toimusid huvitavad koduvisiidid, üks neist ka Manilaiule.

Neljapäeva hommikul külastasime Pärnu Haiglat, Perearstikeskust ja Haigekassat. Igas asutuses leidsid aset mõlemale poolele huvitavad kohtumised. Vaba aega sisustasime tutvudes Tõstamaa loodusega. Sõudsimme Ermistu järvel, aitasime Heiki Vestmaal võrke vette lasta, uitasime rabas.

Tõeliseks elamuseks kujunes lõunasöök Pedakutalus ja vestlus meie rahva ajaloost, küüditamisest. Siinkohal suur tänu pererahvale.

Laupäeval alustasime reisi

läbi Viljandi Tartusse, minu ülikoolilinna. Tutvustasin meie ülikooli ajalugu, alustades **Rootsi kuninga** Gustav II Adolfi asutamisürikuga aastast 1632. Hea tunne oli jalutada Emajõe kallastel, rääkida isiklikest mälestustest, näidata ülikooli peahoonet, Toomemäge ja mitmeid viimastel aastatel kerkinud uusehitusi. Ka kolleeg tundis "Tartu Vaimu" olemasolu.

Rootsi kolleegi reis Eestis lõppes edukalt 10 minutit enne laeva väljumist sadamas.

LÕPETUSEKS

Oleme hiljuti vabanenud raudsest eesriidest. Raske on kirjeldada hingekosutust, mille sain suheldes kolleegiga Rootsimaal, olla ise kord külaline ja võõrustaja.

Kahjuks on paljud meie inimesed täis kibedust, elades teadmise, et ainult siin on kõik paha ja läheb aina halvemaks. Probleemid on kõikjal. Kui väga me vajame oma mõttemaailma tuulutamist, lävides teiste rahvastega.

Keel on vabadus, mitte keegi peale meie isikliku laiskuse ei takista seda omandamast.

Nüüd, meenutades viimase aasta kogemusi, saan aru laulusõnade sügavast mõttest "...ei ole üksi ükski maa.." ja "Eestlane olla on tõesti uhke ja häa"

Elagem täie rinnaga. Tundkem rõõmu elust.

Madis Veskimägi

Ega gripp taeva jää.

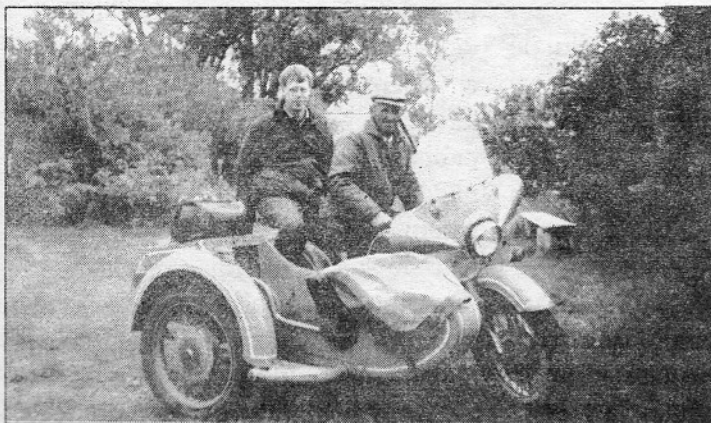
Vaktsiini tellimine apteegist (82kr.). Süstimine tervisekeskuses. Info telefonil 96 11 ja 96 133.

Kurb uudis

Tõstamaa Tervisekeskuse mobiiltelefon enam ei vasta. Uute lahenduste otsingud jätkuvad.

Meeldtuletus

Tõstamaa Tervisekeskuses teisi-päeviti rasedate ja väikelaste vastuvõtt, sel päeval ei ole oodatud vastuvõtule kroonilised haiged ja retseptitahtjad.



Motikaga Manijal

Üürivõlglased seisuga 6.oktoober 1998

Avo Tamm	Nooruse 1-5	1993,50	Aita Lind	Nooruse 6-3	1402,90
Katrin Kiisler	Nooruse 1-10	4007,55	Kristyna Joao	Nooruse 6-7	1790,90
Helju Lehis	Nooruse 1-15	1600,90	Õie Vaaks	Nooruse 6-11	1278,00
Õnne Sireli	Nooruse 1-18	9103,30	Olga Dmitrijeva	Nooruse 6-12	2685,75
Anita Trossman	Nooruse 3-1	7213,25	Erik Oidersalu	Nooruse 6-18	1398,05
Mare Luhtoja	Nooruse 3-5	2803,95	Katrin Talimaa	Nooruse 7-1	4881,55
Helgi Heindla	Nooruse 3-14	5202,90	Aino Tisler	Nooruse 7-2	11813,40
Anni Volgerad	Nooruse 3-15	1551,75	Kaidi Niit	Nooruse 7-3	1380,25
Olev Teki	Nooruse 3-17	3883,60	Angeelika Tisler	Nooruse 7-8	5358,45
Malle Maruse	Nooruse 3-18	3767,20	Mesike Jõgi	Nooruse 7-10	1559,35
Milvi Rea	Nooruse 4-12	1227,45	Leili Einsalu	Nooruse 7-16	5458,70
Eugenie Rohelpuu	Nooruse 5-7	1848,00	Maarika Somelar	Nooruse 7-18	3064,95
Ene Kaškin	Nooruse 5-8	2409,80	Tuletame kõigile võlgnikele meelde, et võlg tuleb ära maksta!		
Age Jürgens	Nooruse 5-13	3954,15			
Marika Haljas	Nooruse 5-18	1728,90			

SuFe

Projekt "Kodu Kauniks"

Organiseerijaks Floristikool "Jaaguranna Lillelaager"

Seliste küla Tõstamaa vald Pärnumaa

Õpetajad: Jaak Tomson, Alex Trope

Info tel.: 8-25- 261662

Projekti eesmärk: õpetada kodukaunistamise kunsti lähtudes Euroopa lilleseadest ja Eesti etnograafilisest taimeseadest.

Kursustele oodatud: kooliõpilased alates 10.eluaastast, koduperenaised, pensionärid, tulla võib ka koos perelega, jõukohaseid töid jätkub ka noorematele.

Toimumise aeg: iga kuu nädalavahetustel: laupäev, pühapäev. Õppimaskäimise sagedus kas üks või mitu korda kuus, sõltub õpilase oma soovist ja võimalustest. 5 õppetsükli st. 10 päeva järel saab iga kursuslane tunnistuse läbiviidud teemade kohta.

Kursused kestavad: laupäev 10.00 – 19.00
pühapäev 10.00 – 17.00

Osalemisest kursustel soovitatav teatada päev ette.

Maksmise kord: Õppemaks 100 krooni päev on sümboolne. Sellele lisandub lilleseade abivahendite maksumus. Õppemaksu saab tasuda kohapeal enne kursuste algust. Oma tööd saavad kursuselased kaasa. Ööbimine (voodipesu, tekid, padjad) ja saun on tasuta. Oma söögikoti võtab iga kursuslane ise kaasa.

Mida kaasa? Terav nuga, oksakäärid, näpitsad, traadilõikamise tangid, õueriided (kummikud, vihmakeep ja töökindad).

NB! Veel on kohti ka professionaalse lilleseade koolituse õppertühma.

Näitused! 11. – 18.oktoober – Suur matusetemaatiline näitus Seliste puukirikus.

7. – 13.detsember – Suur Jõulunäitus Seliste puukirikus

1. – 19.jaanuar – Taasavatud Jaaguranna Mummima

Registreerimine tel. 8- 25- 261662

Tõstamaa kalender 1999

Ettevalmistamisel on kolmas Tõstamaa kalender. See tuleb nägusam ja huvitavam kui Sinagi kaasa lööd. Kuni 16. oktoobrini on oodatud kõik teie arvates huvitavad fotod, millel on seos Tõstamaaga või tõstamaalas(t)ega. Pildi taha kirjuta kindlasti oma nimi ja toimeta see siis vallavalitsusse.

Laupäeval, 24 oktoobril

14. Tõstamaa jooks

Raja pikkus 7,5 km.

Start kooli juurest 14.30.

Registreerimine alates 13.30-st

Osavõtumaks 10 EEK.

Arvestus eraldi vanuseklassides.

AUHINNAD JA SAUN.

14.15. LASTE JOOKS

1989.a. ja hiljem sünninutele.

Raja pikkus 700 m.

Sama päeva õhtul

SPORDIPIDU

kell 21.00 Tõstamaa Seltsimajas

Esineb K – Nõmme võimlemisklubi GITHA

Tantsuks ansambel REIN

Pääse: 20.- EEK

Tõstamaa jooksust osavõtnuil 10.- EEK

Teeme päeva paremaks!

Õnnitleme oktoobrikuu sünnipäevalapsi

*Jätkugu Sul ikka jõudu
nutta, naerda,
andeks anda,
oma risti, oma rõõmu
nagu lillekimpu kanda.*

Lilli Ussanova 89
Juhan Ristsalu 87
Elviine Jänes 86
Elikonida Metsa 84

Laura Kornfeldt 84
Rudolf Hannus 82
Endel-Justin Koppel 81
Vilhelmine Vilgats 80
Arnold Kalviste 79
Juhan Hannus 79
Lidia Vanatoa 78
Zinaida Meresmaa 77
Hugo Paltson 75
Ella Randi 74

Andrei Kase 73
Niina Allikas 73
Andrei Udu 72
Ella Puls 71
Albert Vokk 65
Paul Leas 60
Martin Miidu 60
Silvi Rand 60
Jaanus Hindreks 60



Tervitame uusi vallakodanikke

Sülvi ja Arvo Kaljurand poeg **RALDI** - sünd. 03.09.1998.a.

Soodusmüügi päev neljapäeval, 15.oktoobril
algusega kell 11.00 Teeristi Ärikeskuse baaris
Must Roos

Soodsalt saadaval: lai valik Kalevi
maiustusi ja kohv **Luxus**

Tule, ja Sa ei kahetse!

Tõstamaa KOÜ

B-kategooria autojuhtide kursused

algavad 07.novembril 1998.a. kell 10.00
Tõstamaa Keskkooli autoklassis. Kindlasti
võtta kaasa pass.

V. Randmäe tel.96-323

Kosmeetikafirma vajab müügiesindajaid.
Tingimused väga soodsad. Krediidi
võimalus. Tel.22 772483 ja 8 255 27 049

Vello Aavik

Algul ei saa minema, pärast ei saa pidama !

Hooaeg Tõstamaa Seltsimajas on juba alanud. Veel on võimalus liituda järgmiste huvialaringidega:

Segakoor	dirigent	Viivi Karlep	T, N kell 20.00
Näitering	juhendaja	Kärt Somelar	T,N kell 18.00
Noorte estraadistuudio	juhendaja	Alex Trope	K,R kell 17.00
Väikeste perenaiste klubi, peaperenaine		Merli Mirk	R kell 15.00
Step – aeroobika	treener	Kairi Kuur	T,N kell 19.30 *
Aeroobika kõigile	juhendaja	Kärt Somelar	E, K kell 18.30 *
Daamide aeroobika	treener	Regina Lepik	T, N kell 18.30 *
Laste kunstiring	juhendaja	Tea Vallimäe	E kell 16.00
Laste liikumisrühm	juhendaja	Ene Lehtsalu	T, N kell 14.15
Keskastme liikumisrühm, juhendaja		Ene Lehtsalu	T, N kell 15.15
Vanemaastme liikumisrühm, juhendaja		Ene Lehtsalu	T, N kell 16.30

Segarahvatants esimene kohtumine esmaspäeval 12. okt. kell 19.30

*Treeningud on tasulised. Kuumaks 60.- EEK, tunnitasu 10.- EEK

Daamide aeroobika kuumaks 25.- EEK, tunnitasu 5.- EEK

**HOOAJA AVAÜRITUSEL 9. OKTOOBRIKELL 21.00 ON
VÕIMALIK LUSTIDA JA HOOG SISSE SAADA
ANSAMBLIGA TEINE KORRUS**

Pääse: 20.-EEK

**Tõstamaa lasteaia töötajad
tänavad vallavalitsust
meelespidamise eest õpetajate
päeval !**

Toimetused:

Lea Rannik
Ene Lehtsalu
Alo Adler

Tõstamaa Raamatukogu
Tõstamaa Seltsimaja
Tõstamaa Keskkool

tel. 96 184
tel. 96 172
tel. 96 231